

Landskap: SmålandUpptecknat av: Phorden PeterssonHärad: KongaAdress: TjugoöSocken: LjudeuBerättat av: Kans JohanssonUppteckningsår: 1935Född år 1865 i Ljudeu

Uppteckningen rör	sid.
<u>Skidemannen.</u>	<u>1.</u>
<u>Vallgris.</u>	<u>2.</u>
<u>Lörskörd.</u>	<u>3.</u>
<u>Gjösåtter.</u>	<u>4.</u>
<u>Gärtingar vid såtter o. tvättning.</u>	<u>5.</u>
<u>Kolning.</u>	<u>6.</u>
<u>Tjörbränning.</u>	<u>7.</u>
<u>Prästen Nymman talade om jämnvägen, som skulle komma.</u>	<u>8.</u>
<u>Brännvinsbränning.</u>	<u>9.</u>
<u>Borra björk.</u>	<u>10.</u>
<u>Enbärndricka.</u>	<u>11.</u>

16 sid.

4656

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lin.

sid.
12.

Höns.

13.

Daglönn.

14.

Foderbrist.

15.

Rödskap.

16.

Livet i byn. Alderman "Ålman."

Här i Tjörnsjö har de alltid haft en ålman. Han skulle se till gäsgärdar i vägar i allmänningar, i här i byn har de alltid haft en bonus samfällt. Att de har haft någon budkar, har vi aldrig hört. Vi brukade skicka ålmanen skulle se till, att karlen från Tjörnsjö var äppren, att gärdarna var i ordning i hode öket på sig. Han skulle se till, att gäsgärdarna var i ordning, anbring "de samfällt". Vi gäsgärdarna de skulle synas, innan de släppte karlen.

4656

Vallgrus.

Grisar fick gå ut på fäsen på nite
 roven skulle ta ut lammen. Han
 va allti i färsbätten der grisen.
 Vallgrus hade di bär i byn te 1890-
 talet så hade västan var bouge.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

Löv.

Löv då to di en 3-4000 kårvar
på var gå. Si i skenade må att di
skulle ha 300 kårvar på var gå.
Min morfar, som bodde i Udolag, han
skulle ha 1200 kårvar till sina
gå. Färd di fick äta baka
Löv för då västa. Någon gång
kunde di få lite höbrot. Men
så va di magra å gulblå må
på vären. Si va så mela, så
di kunde inte gå ut bättre
någon, utan bli fick bära ut
dan i bolet å ge dan baka, så
di berikade till lite.

Sjöslätten.

När på jorden hade de inte bytt (slip-
tat) slätten, utan de fick stå alla
på en gång så gick de i tidigt på
mornen, för de skulle va färdiga
te i böja arbetet helcken 5. Så skul-
le va 2 man te i slui i 2 te i iäsa
"te ätting" (på varje 18 mantal). När de
hade slätt, kunde de höst, i så
satte de grenar: kvarna, gran, björk,
al, enis, tall, vild, pors och asp. Sen
skav de pinnar: två vock: 1 för gran
2 för björk i så vidare. I sen latta-
de de ut höst.

4656

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVTörelan i byn.

Si va koste fœu. Nã di va ute a
slöde, skulle di alltid "bœupa" (törelan)
Likadout va dã wã tröskningen. Sã
va en sãu heder a slã sløjru fört
i logen om monarua. Si skulle
alltid tröskas ett "bete" för 2 eller
3. En del böjide blonkon 1 för a va
fört. Si slötrösk ända te dagen.

5

4056

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVKolning

Var länge bolade en eller två milor
vart år. Kolet sålde di te Läsbo (bes-
sebo) te masaguen. Många bröder
bolande själva eller via toypare.

Petter Møit va en gubbe, som di bröder
te lejia te å bola åt sig.

6

4656

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVTjäderbränning.

Lovid i Tide va en gubbe, som bränte
bräuna tjära här i byarna. Han högg
på vintern o' så brände han på
våren. Han valade vatt o' så han
bodde i en liten hytta o' i skogen.
Så kunde bli 20-40 tunnor tjära.

7

4656

När järnvägen kom.

När järnvägen kom här i trolsterna,
så sa prästen Nyman att där var på
vägden sist ände. A. Andersson i
Hornautops kom och sa: "Utanför dessa
murar ska gå vagnar utan hästar,
och där äro tröskorna i st."

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

4656

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

Brännvinsbränning i Tjugö.

Kör i byn fanns Lå & brännvins. Så
ena ägde Nikolaus Petersson i Lå
andra ägde Jonas Mattsson. Si lejde
te brännvärtare, som betade Petter
Mört. Så va ockstän 1840-1850. När
di skulle "blåsa" brännvins, så
skulle alla beklarna dit i swaka
å'at. Så va både bröder i diägar
i torpare.

Si kom från andra trakter må å ville
ha brant. Så kostade 50 öre karvan.
Si brände på poteter i walt.

4656

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bona björk.

Bonde björk låg i di allraut för.
Björklagen va söt a' go. Men om den
fick järn, ble den farlig, för då
fick di fröken.

10

4656

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lubärndiächa.

Tä' höstarenn gick di et ä' "slo cubäi".
Si patte ett säll under ä' sä' slo
di mä' en staka på bäen. Sen mol-
de di bäen på en cubäishoan ä'
biggde diächa ä' at.

11

4056

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Liv.

En redig brude skulle ha 10 "lunnas"
liv. En lunnas va en 16-18 skillingpund.
Så ble 24 lockar eller 48 händer
efter skäddningen.

12

Höns.

Sen första hönsen, ja så den började
nuos min ä. "Gumpen". Ja va väl
en 6-7 år lå. Vi hade aldrig mer
än den. Sen valstade di a passade
som ett litet barn. Vi hade den en
7-8 år. Sen räknade di min, att lå
va lovar min ett par höns på en
medelstor gård. Till jöj reste åt
Amerikas 1888 hade vi bara 2 höns.
Si väpste ett ägg lå a lå. Ett tjug
paskägg va ett underverk. Si
tjugades (beställdes) vid jul.

Småland
Konga
Guder

4656

Wjst. as Thonsten Pettersson

Jungfru

Bor as Frans Johansson

född 1865 i Guder

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Dogmer.

1935.

Skulle du ha 25 öre om du var för trösk-
ning, så fick du va. övrigt.

8 skilling a' waten var varligt, att di
fick. En pigge fick 4-5 skilling a'
waten. Så fick di böja blocken 3
om merom a' hålla i te becke skant.

Frid i Kleda tog 50 öre om waten,
var han skulle. "Så han ingen
leja dej", sa di. "Så han ingen
kägga at I skal om dan te en
slätterkär." "

14

Foderbriet

4656

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15

Så va ofta då ble "fostrat" på våran
Så fick di ge sig et i släktung
Så kunde ju va på närm stor gård,
som di hade bälur i sälja. Så fick
ge 50-60 öre för ett parad rågbalur.
Så kunde, att di ha på baluntak på
loggarna om hösten i rev i'at om
våren för i ge kräken. Ja vet
att di köpte härfjäder och te bleking
för i köpa balur, var då tröt
(tröt) här.

4656

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVPedskap.

Den första grepen, vi hade här, den gjorde
Sued Ljungren 1875 eller på omkring
ti kom i bruk på 1880-talet. Till
dess hade de trägrepar. Stålgrepar kom
i bruk på 90-talet. Den första hö-
gaffeln såg jag 1888 i Amerika. Allt
här har beunnas både i famer eller
med tvågaffel.

Den där fångaffeln, vi hade beunnat, den
slogs vi mycket om. Så va inte lätt
ska ja så a byta ut en halv-
kotte med en tycke trägreps med
tre tingar